

Jaschik Álmos iparművész, pedagógus, szakíró alakja az évtizedek során méltatlanul háttérbe szorult, holott mind személyes oeuvre-je, mind pedig stílus- és szemléletformáló tanári munkássága meghatározó jelentőségű.

Iskolája a XX. század művészetének számos kiemelkedő alkotóját indította el a pályán, így például *Hajnal Gabriella* textilművészt, *Kovács Margit* keramikust, *Uray Erika* grafikust, vagy *Pierre Székely* szobrászművészt. Nem lehet említés nélkül hagyni azt sem, hogy a Jaschik-iskola hallgatója volt többek között *Szabolcsi Hedvig*, *Körner Éva* és *Henszlmann Lilla* művészettörténész, *Gyürky Katalin* és *Bónis Éva* régész is.

Jaschik az alkalmazott művészet szakmai és etikai alapjait tanította meg – az európai iparművészeten földrajzi és műfaji szempontból is messze túlmutató lexikai anyag átadása mellett – a legkülönbébb társadalmi rétegeket képviselő hallgatóinak.

A Jaschik-iskola szakmai szempontból “kenyeret adott a hallgatók kezébe”, a mester pedig mindezen túl emberi szempontból is felelősen kísérte tanítványai sorsát: a szegényeknek tandíjmentességet biztosított, a holokauszt idején zsidókat menekített. Ezt – volt tanítványai felterjesztésére – az izraeli állam poszthumusz kitüntetésével köszönte meg a mester leszármazottainak

Jaschik Álmos rajztanárnak tanult az Országos Magyar Királyi Mintarajziskola és Rajztanárképezdében, mestere *Székely Bertalan* volt. A Székesfővárosi Községi Iparrajziskolában kezdte tanári pályafutását (1907-1919), majd 1919-ben nyitotta meg haláláig működő grafikai magániskoláját.

Az onnan kikerült fiatalok közül számosan megbecsült könyvtervezőként, illusztrátorként, iparművészként, festőként, restaurátorként, régészként, építészként, művészettörténészként szereztek maguknak nevet idehaza és/vagy külföldön.

Jaschikot – korai munkája alapján – elsősorban “szecessziós” művészként tartja számon a művészeti irodalom, holott szerteágazó munkássága az egyetemes magyar kultúra szerves részét alkotja. Autonóm gondolkodású művészegyéniség volt, a fővárosi polgári értelmiség vezető rétegéhez kötődően neveltetésből, a század eleji kulturális légkörből adódóan, nemzeti – népi hagyományainkra támaszkodva alakította ki művészi tevékenységének folyamatosan táguló körét.

Magániskolája, amelyet méltán lehetett progresszív szellemiségűnek nevezni, kapcsolatban állt a Hét és a Nyugat körével, valamint *Rabinovszky Máriusz* révén *Szentpál Olga* újító szellemű mozgásművészeti iskolájával. 1925 és 1944

között színpadművészként együttműködött *Németh Antallal*, a Nemzeti Színház rendezőjével, majd igazgatójával. Az ő ösztönzésére vezette be Jaschik Magyarországon elsőként a színpadi makettépítés tanítását. A *Németh Antallal* folytatott közös munkába időnként bevonta tanítványait is, és hasonlóképpen bevonta őket nem kevésbé újító szellemű animációs mesefilm kísérleteibe is.

Színpadművészként, jelmeztervezőként négy ízben is közreműködött a Csongor és Tünde színrevitelében. Kevésbé számon tartott negyvenes évekbeli színes rajzfilm kísérletei és másokkal közös bábművészeti kezdeményezései ugyancsak a jövő útját egyengették.

Jaschik Álmos művészi és pedagógiai munkássága a maga korában egyedülálló, komplex művészeti jelenség: fővárosi kötődésű, egyben egyben nemzeti, népi hagyományainkhoz kapcsolódó. Az ornamentum eredetéről vallott nézeteivel, az ornamentális formaképzés gyakorlatával munkássága a nemzeti művészet fő áramába illeszkedik. A művész és a művészetet hivatásként vállaló egykori tanítványai joggal érdekesíthetők arra a megtisztelő gesztusra, hogy egy olyan intézmény vegye fel a nevét, amely továbbviszi az ő komplex művészetpedagógiai tevékenységét.

A Mintarajziskola növendéke volt, 1907-ben rajztanári oklevelet szerzett. 1908-ban tanulmányutat tett Franciaországba, Belgiumba, Németországba, Hollandiába. 1906-tól a Fővárosi Iparrajziskola tanára, a könyvkötő és bórdíszműves szakosztály vezetője volt, ám 1920-ban el kellett hagynia az intézményt.

Ekkor tanítványai kérésére egy főként grafikai tervezésre specializálódott magániskolát nyitott, mely 1950-ig működött. A tanítás során dolgozta ki az ornamens spirituális eredetéről szóló elméletét, s művészetpedagógiai kérdésekről is publikált. Szcenikai munkássága a húszas években kezdődött, 1935-től a Nemzeti Színház jelmeztervezője volt.

Meghonosította a vetítettképes díszleteket, s a díszlettervezés, a színpadi makettépítés iskolájában is hangsúlyt kapott. Grafikusként főleg illusztrációkat készített. A Magyar Könyv- és Reklámművészek Társaságának tagja volt. 1942-1944 között animációs filmkészítéssel foglalkozott.